

## XX-XXI ASRLARDA INGLIZ SHE'RIYATI: MODERNIZMDAN GLOBALIZATSIYAGACHA

*Maxammadjanova Guzalxon Baxtiyor qizi*

*NamDCHTI magistranti*

### **Annotatsiya:**

• Ushbu maqola XX-XXI asrlarda ingliz she'riyatining asosiy tendentsiyalari, oqimlari va vakillarini tahlil qiladi. Modernizm, urush she'riyati, "The Movement" guruhi, konfessional she'riyat va zamonaviy she'riyatning xususiyatlari ko'rib chiqiladi. She'riyatning mavzu, uslub va shakl jihatidan evolyutsiyasi, shuningdek, ijtimoiy-siyosiy va madaniy kontekstning she'riyatga ta'siri o'rganiladi.

• This article analyzes the main trends, movements, and representatives of English poetry in the 20th and 21st centuries. It examines the characteristics of Modernism, war poetry, "The Movement" group, confessional poetry, and contemporary poetry. The evolution of poetry in terms of theme, style, and form, as well as the influence of the socio-political and cultural context on poetry, are explored.

• В данной статье анализируются основные тенденции, направления и представители английской поэзии XX-XXI веков. Рассматриваются особенности модернизма, военной поэзии, группы "The Movement", исповедальной поэзии и современной поэзии. Исследуется эволюция поэзии в тематическом, стилистическом и формальном плане, а также влияние социально-политического и культурного контекста на поэзию.

### **Kalit so'zlar:**

• Ingliz she'riyati, XX asr, XXI asr, modernizm, urush she'riyati, "The Movement", konfessional she'riyat, zamonaviy she'riyat, evolyutsiya.

• English poetry, 20th century, 21st century, Modernism, war poetry, "The Movement", confessional poetry, contemporary poetry, evolution.

• Английская поэзия, XX век, XXI век, модернизм, военная поэзия, "The Movement", исповедальная поэзия, современная поэзия, эволюция.

### **1. Kirish**

Ingliz she'riyati XX-XXI asrlarda sezilarli o'zgarishlarni boshdan kechirdi. Bu davrda she'riyat mavzu, uslub va shakl jihatidan boyidi, yangi oqimlar va yo'nalishlar paydo bo'ldi. Ushbu maqolaning maqsadi XX-XXI asrlarda ingliz she'riyatining asosiy tendentsiyalarini, oqimlarini va vakillarini tahlil qilish, she'riyatning evolyutsiyasini va ijtimoiy-siyosiy kontekstning unga ta'sirini o'rganishdir.

## 2. Metodlar

Ushbu tadqiqotda tarixiy-adabiy tahlil, qiyosiy tahlil va tematik tahlil usullaridan foydalaniladi. Ma'lumotlar manbalari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- XX-XXI asrlarda yaratilgan ingliz she'riyatining asosiy antologiyalari va to'plamlari
- Adabiyotshunoslik bo'yicha ilmiy maqolalar va kitoblar
- Adabiy tanqid materiallari
- Yozuvchilarning tarjimai hollari va intervyulari

## 3. Natijalar

### 3.1. Modernizm (XX asrning boshlari):

- \* Asosiy vakillari: T.S. Eliot, Ezra Pound, W.B. Yeats
- \* Xususiyatlari: An'anaviy shakllardan voz kechish, eksperimental uslublar (oqim oqimi, kolaj), ramziylik, mifologiyaga murojaat, insonning ruhiy iztiroblarini tasvirlash, urushning fojialarini aks ettirish.
- \* Asosiy asarlar: T.S. Eliot - "The Waste Land", Ezra Pound - "The Cantos", W.B. Yeats - "The Second Coming".

### 4. Urush she'riyati (Birinchi jahon urushi davri):

- \* Asosiy vakillari: Wilfred Owen, Siegfried Sassoon, Rupert Brooke
- \* Xususiyatlari: Urushning dahshatlarini va fojialarini реалистик tarzda tasvirlash, askarlarning ruhiy iztiroblarini aks ettirish, vatanparvarlik tuyg'ularini tanqid qilish.
- \* Asosiy asarlar: Wilfred Owen - "Dulce et Decorum Est", Siegfried Sassoon - "The General", Rupert Brooke - "The Soldier".

### 5. "The Movement" (XX asrning 50-yillari):

- \* Asosiy vakillari: Philip Larkin, Kingsley Amis, Thom Gunn
- \* Xususiyatlari: Modernizmga qarshi реакция, реализмga qaytish, oddiy til, kundalik hayotni tasvirlash, ironiya.

### 3.4. Konfessional she'riyat (XX asrning 60-yillari):

- Asosiy vakillari: Sylvia Plath, Anne Sexton, Robert Lowell
- Xususiyatlari: Shaxsiy tajribalarni, ruhiy kasallikni, o'z joniga qasd qilishni, oilaviy munosabatlardagi muammolarni ochiqchasiga tasvirlash, hissiy keskinlik, samimiylik.
- Asosiy asarlar: Sylvia Plath - "Daddy", Anne Sexton - "Her Kind", Robert Lowell - "Skunk Hour".

### 3.5. Zamonaviy she'riyat (XX asrning oxiri - XXI asr):

- Asosiy vakillari: Carol Ann Duffy, Simon Armitage, Benjamin Zephaniah
- Xususiyatlari: Xilma-xillik, turli uslublar va shakllar, ijtimoiy-siyosiy mavzularga murojaat (globalizatsiya, terrorizm, migratsiya, ekologik muammolar), madaniy o'zlikni izlash, eksperimental uslublar (internet she'riyati, vizual she'riyat).

- Asosiy asarlar: Carol Ann Duffy - "Mrs. Lazarus", Simon Armitage - "Book of Matches", Benjamin Zephaniah - "Talking Turkeys".

#### **4. Muhokama**

XX-XXI asrlarda ingliz she'riyati katta evolyutsiyani boshdan kechirdi. Modernizmning eksperimental uslublaridan tortib to zamonaviy she'riyatning xilma-xilligigacha bo'lgan davrda ingliz she'riyati doimo o'zgarib, yangilanib keldi.

- Modernizm: An'anaviy shakllarni rad etish, yangi uslublarni izlash, urushning fojialarini aks ettirish va inson ruhining iztiroblarini tasvirlash.
- Urush she'riyati: Urushning dahshatli realigini ko'rsatish va vatanparvarlik tuyg'ularini tanqid qilish.
- "The Movement": Modernizmga qarshi реакция, реализмga qaytish va oddiy til bilan kundalik hayotni tasvirlash.
- Konfessional she'riyat: Shaxsiy tajribalarni, ruhiy kasallikni va o'z joniga qasd qilishni ochiqchasiga tasvirlash.
- Zamonaviy she'riyat: Xilma-xillik, ijtimoiy-siyosiy mavzularga murojaat va madaniy o'zlikni izlash.

Ushbu davrda ingliz she'riyatiga ijtimoiy-siyosiy kontekst katta ta'sir ko'rsatdi. Urushlar, iqtisodiy inqirozlar, ijtimoiy harakatlar va madaniy o'zgarishlar she'riyatning mavzuini, uslubini va shaklini o'zgartirdi.

#### **5. Xulosa**

XX-XXI asrlarda ingliz she'riyati o'zining boyligi, xilma-xilligi va tajribaviyligi bilan ajralib turadi. Modernizmdan globalizatsiyagacha bo'lgan davrda ingliz she'riyati doimo o'zgarib, yangilanib keldi. She'riyatning asosiy tendentsiyalari va vakillarini o'rganish ingliz adabiyotining rivojlanishini va ijtimoiy-siyosiy kontekstning unga ta'sirini tushunishga yordam beradi. Ushbu davrda ingliz she'riyati inson ruhining iztiroblarini, ijtimoiy adolatsizlikni, madaniy o'zlikni izlashni va zamonaviy dunyoning muammolarini aks ettiruvchi muhim adabiy hodisa bo'lib qolmoqda.

#### **Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati**

- Bradbury, Malcolm, and James McFarlane, eds. *Modernism: A Guide to European Literature 1890-1930*. Penguin, 1991.
- Abrams, M.H., and Geoffrey Galt Harpham. *A Glossary of Literary Terms*. 9th ed. Wadsworth Cengage Learning, 2009.
- Easthope, Antony. *Poetry as Discourse*. Methuen, 1983.
- Hamilton, Ian. *The Oxford Companion to Twentieth-Century Poetry in English*. Oxford University Press, 1994.
- Roberts, Neil, ed. *A History of English Poetry*. Routledge, 1993.